

Tid Torsdagen den 14 juni 2018 kl. 17.05 – 17.20
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Torsdagen den 21 juni 2018

Stefan Hansson

Torbjörn Erbe

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Stefan Hansson (S) ordföranden

Margareta Stavling (S)

Anders Göransson (S)

Maria-Elsa Salvo (S)

Lennart Tonell (MP)

Torbjörn Erbe (M)

Alexandra Grimfors (M)

Marie-Louise Gudmundsson (M)

Tjänstgörande ersättare:

Eva Ångström (M)

för Joakim Larsson (M)

Anna Bäcklund (MP)

för Veronica Eriksson (MP)

Maria Ljuslin (V)

för Rikard Warlenius (V)

Susanne Wiklund (C)

för Mattias Keresztesi (M)

Emilie Fors (L)

för Abit Dundar (L)

Ersättare:

Birger Kato (S)

Elsemarie Bjellqvist (S)

Staffan Schartner (MP)

Nike Örbrink (KD)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Håkan Falk, Göran Carlberg, Gunnar Jensen, Sara Lundén, Lena Mittal och Åsa Wigfeldt samt borgarrådssekreteraren Erik Da Silva och personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-6.

§ 1

Val av justerare och tid för justering

Beslut

Exploateringsnämnden utser Torbjörn Erbe (M) att tillsammans med ordföranden Stefan Hansson (S) justera dagens protokoll.

Justering sker torsdagen den 21 juni 2018.

§ 2

Frågor för beredning och eventuell information från kontoret

Inga frågor för beredning eller information från kontoret behandlas.

§ 3

Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 30 maj 2018 och från den 14 juni 2018 anmäls.

§ 4

Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret

Dnr E2018-00025

Beslut

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 maj 2018.

§ 5

Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor samt minnesanteckningar från presidets möte med rådet

Dnr E2018-00160

Protokoll nr 4/2018 från sammanträde med stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor från den 8 maj 2018 samt minnesanteckningar från möte mellan nämndens presidium och

rådet för funktionshinderrådet från den 8 maj 2018 anmäls.

§ 6

Anmälan av minnesanteckningar från exploateringsnämndens strategiråd

Dnr E2018-00579

Minnesanteckningar nr 2 från sammanträde med exploateringsnämndens strategiråd från den 8 maj 2018 anmäls.

§ 7

Anmälan av ekonomisk uppföljning per maj 2018

Dnr E2018-00499

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 8

Revisionsberättelse och årsrapport 2017 för exploateringsnämnden. Svar på remiss från Stadsrevisionen

Dnr E2018-00954

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 24 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 9**Om affordable housing. Svar på motion (2017:75) från Christina Linderholm m.fl. (alla C)**

Dnr E2018-00540

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 21 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Susanne Wicklund (C) enligt följande:

Stockholms bostadsmarknad mår inte bra. Unga, studenter, nyanlända och låginkomsttagare får allt svårare att hitta någonstans att bo. Bostadsbristen för resurssvaga hushåll skriker efter politiskt ledarskap. Därför föreslår vi åtgärder i form av affordable housing. Vi noterar exploateringskontorets svar om att stora delar av motionens innehåll redan är på gång i stadens arbete genom hållbarhetskommisionens rapport om socialt hållbar bostadsförsörjning. En gedigen rapport med många intressanta förslag. Dock ser vi uppenbara problem i

att hänvisningarna gällande motionens förslag sker till en kommissionsrapport som delvis brister i konkretion men framförallt i brister i koppling till det politiska ledarskapet. Det räcker tyvärr inte långt med att konstatera att kommunstyrelsen ska pröva kommissionens analyser eller att stadens riktlinjer behöver kompletteras med en fördjupad behovs- och efterfrågeanalys för ett socialt värdeskapande stadsbyggande. Liknande formuleringar om fler bostäder med rimliga boendekostnader kunde vi läsa redan i stadens budget för 2015. Således ingen ny politisk inriktning, snarare total brist på politisk styrning då bostadssituationen förvärrats sedan 2014.

Det är ingen munter läsning att staden nu lovar fler bostadsanalyser, nya riktlinjer eller strategiska utredningar. Stockholm behöver inte fler analyser eller kartläggningar, Stockholm behöver politisk handlingskraft. Staden bör omgående kunna ställa hårdare krav på social hållbarhet i markanvisningsprocesserna. Som en av landets största markägare kan staden genom markinnehavet styra mot ett socialt hållbart bostadsbyggande. Markanvisningar som helt enkelt innehåller krav på en viss andel billigare bostäder. Metoden kan framförallt prövas i större stadsbyggnadsprojekt, inte minst i byggandet av hyresrätter som i stor utsträckning sker på stadens mark genom tomträtter där tomträtsavgälderna kan användas som en påtryckning för affordable housing. Genom att exempelvis erbjuda en lägre tomträtsavgäld till den byggaktör som kan erbjuda lägre hyror eller större prisdifferentiering kan bolagen triggas att hitta nya affärsmodeller.

Vi delar inte hållbarhetskommisionens bedömning om att ett generellt ökat utbud av hyresrätter kommer att bidra till att grupper med svag ställning på bostadsmarknaden lättare kan få en bostad. Vi vet att nya hyresrätter blir mycket dyra bostäder samt att den genomsnittliga kötiden för hyresrätter i stockholmsregionen år 2017 var 10,3 år, en ökning med ungefär två och ett halvt år sedan 2014. Att bygga fler nya hyresrätter bidrar bara på marginalen till social hållbarhet. Om vi inte aktivt styr mot fler billiga bostäder eller får igång rörligheten i det befintliga bostadsbeståndet är detta bara ytterligare ett kvantitativt slag i luften. Att hållbarhetskommisionen utlovar att utveckla kunskaperna och klargöra hinder om flyttkedjor är inte särskilt hoppningivande. Vi vet redan vad som behövs för högre rörlighet, friare hyressättning och lägre flyttskatter.

Modell för socialt värdeskapande analys

Dnr E2018-01765

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets förslag till upplägg av modell för socialt värdeskapande analys.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag.

§ 11**Program för Spångadalen. Svar på remiss av programförslag. Reviderat utredningsbeslut**

Dnr E2018-01910

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna för programmet upp till 17 miljoner kronor (reviderat utredningsbeslut).
- 3 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 maj 2018.

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP), Maria Ljuslin (V), Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Susanne Wicklund (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Emilie Fors (L) föreslår att nämnden beslutar att delvis bifalla kontorets förslag till beslut och att remissvaret kompletteras med de synpunkter som nedan anförts:

Vi är glada att äntligen se förslaget på program för Spångadalen och att inriktningen på projektet till största del är i linje med en hållbar och ansvarsfull stadsutvecklingspolitik. Det finns tyvärr delar av programmet som skulle kunna bli betydligt bättre och de frågorna vi främst vill lyfta är att det behövs fler skolplatser, att det är möjligt att bygga minst 300 fler bostäder, och att Rissneskogen kan bevaras.

Bostadsbrist och otrygga områden är två av stadens största utmaningar. Utan egenmakt och kontroll över sin boendesituation blir medborgarnas trygghet och handlingsfrihet kraftigt hindrade, samtidigt som deras valmöjligheter begränsas. Med områden som upplevs som otrygga skapas utestängdhet som gör att människorna som bor där ofta inte vågar gå ensamma genom sina egna grannkvarter under vissa tider av dygnet. Med ett övergripande program för Spångadalen ges vi möjligheten att bemöta båda dessa viktiga frågor genom att bygga nya bostäder, koppla samman flera av stadens delar som är i behov av bättre sammanknytning och planera i ett område som till viss del varit hårt drabbat av bristfällig planering.

Goda kollektivtrafikförbindelser och lågt utnyttjade områden gör det till en utmärkt plats för nybyggnation, samtidigt som vi kan bevara viktiga grönområden som Rissneskogen. Tyvärr ser vi att förslaget i sin nuvarande form innehåller en del brister som skulle behöva tillgodoses för att planerna ska nå upp till sin fulla potential utan att skada närmiljön.

Den höga byggtakt som vi behöver hålla för att möjliggöra för fler att hitta en bostad kräver att vi planerar ansvarsfullt och med vida perspektiv och redan i ett tidigt skede tar hänsyn till människors möjlighet att leva, lära och bo. Det vill säga, att i ett tidigt stadie planera för skola, kollektivtrafik, arbete, sjukvård och andra samhällsbärande funktioner. Det är glädjande att se att det finns planer för skolplatser, förskoleplatser, park och en mindre idrottshall. Projektplanen skapar goda möjligheter för att inte bara fysiskt, utan också socialt, bygga ihop Bromsten, Rinkeby, Ursvik och Tensta.

Samtidigt är vi oroliga för att staden inte passar på att planera för fler skolplatser i det här läget. De 1 700 bostäder som planeras kommer att, i samband med det behov som redan finns, skapa ett större skolplatsbehov än de 900 som planeras. Planerna behöver kompletteras med fler skolplatser, antingen genom att expandera de planer som finns, eller genom att planera för ytterligare en skola. Detaljplaneområdet ligger bara ett stenkast bort från de planer som riskerar att lägga en skola på Bromstens IP. Att lägga skolan inom det här området, istället för att riva nybyggd konstgräsplan, är ett mycket bättre alternativ. Därför föreslår vi att antalet planerade skolplatser fördubblas till minst 1 800. Vi vill att man i det fortsatta planarbetet tittar på möjligheten att förlägga alla eller vissa av dessa skolplatser till Bromstensluggen/Alkärrret. Det skulle ge barnen i Bromsten möjlighet att gå eller cykla själva till skolan, samt göra det enkelt att ta sig dit med kollektivtrafik från Bromsten.

Den utpekade riktning som projektet har, med rekreationsytor och planering som ska uppmuntra till möten mellan människor hör till projektets starkaste sidor. Med bättre förbindelser mellan Rinkeby, Tensta och Bromsten blir områden som ofta kan kännas separerade från sin omgivning mer en del av en större regional helhet. Det innebär också, i samband med att nya bostäder planeras, att behovet av kollektivtrafik kommer att öka i området – och att SL behöver ta hänsyn till detta genom att öka busstrafiken genom Bromsten. En ny påfart till Ulvsundavägen är väldigt välkommen, då Bromstenspåfarten i dagsläget är överbelastad.

Det är väldigt positivt att radhus huvudsakligen är planerade norrifrån och att flerbostadshus huvudsakligen planerats söderifrån. Det ökar chanserna att byggprojektet på naturlig väg kan bygga bort delar av den socioekonomiska klyfta som idag separerar områdena, samtidigt som den ökar blandningen i bebyggelsen för respektive del. I den här planeringen är behovet av högkvalitativ och varierad arkitektur speciellt prioriterad. Vi vill se att stadskänsla byggs fram som skapar trygga och vackra miljöer där människor trivs att leva.

Vi ser att det är fullt möjligt att bygga fler bostäder på den ianspråktaga ytan genom att sluta de kvarter som nu är halvslutna eller helt öppna, följa exploateringskontorets rekommendationer om högre exploateringsgrad längs med Ulvsundavägen och placera några av de föreslagna flerbostadshusen på mer lämpliga platser inom planområdet.

Högre exploateringsgrad längs med Ulvsundavägen, som inte riskerar att skymma befintlig bebyggelse, bland annat genom fler våningar. Det skulle skapa bättre ekonomi i projektet och möjliggöra för en mer naturlig övergång med lägre hus i direkt anslutning till småhusen samtidigt. Med dessa ändringar kan antalet bostäder ökas till minst 2 000 .

Rissneskogen är ett speciellt värdefullt grönområde för många i området. Därför vore det olyckligt att förlänga Båtman Stens väg genom skogen och bygga hus där. Genom att anpassa planeringen i linje med vad som ovan anförts är det möjligt att bevara Rissne skog, samtidigt som bostäder och andra funktioner kan tillfredsställas.

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP), Maria Ljuslin (V), Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Susanne Wicklund (C).

Reservation

Emilie Fors (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S) och Maria Ljuslin (V) enligt följande:

Stockholmare med olika bakgrund möter varandra allt mer sällan i vardagen. Segregationen är en av vår tids stora utmaningar. Vi vill minska klyftorna i staden och öka jämlikheten. Stockholm behöver byggas ihop till en mer sammanhållen stad, så att fler får möjlighet att mötas. Därför har vi lagt om Stockholms bostadspolitik.

Under mandatperioden har vi byggt en historiskt hög byggtakt, och påbörjat över 25 000 bostäder i Stockholm. Exploateringsnämnden hade förra året ett rekordår i antal markanvisningar med cirka 8 500 anvisningar.

Programmet för Spångadalen går i riktning för en sådan utveckling. Förslaget innebär 1500-1700 nya bostäder, en ny skola för 900 elever och två nya förskolor. Förslaget innehåller även bland annat upprustad parkmiljö, två idrottshallar och ett cykelstråk. Programmet för Spångadalen ökar möjligheterna till fler lägenheter, ökad tillgång till utbildning och fysisk aktivitet samt rekreation.

hyresrätter, vilket stärker allmännyttan i området och staden. Hyresrätterna ger möjligheter för Spångaborna till boenden genom livets olika skeenden, och bidrar även till målet om fler hyresrätter i hela staden. Genom att bygga ihop två stadsdelar stärks de sociala sambanden, segregationen motverkas och möjliggör för fler Stockholmarna att mötas över tidigare fysiska barriärer. Valfärden stärks, som i förlängningen även kommer innebära en förbättrad integration för stadsdelarna i sin helhet. Vi tar ansvar för att börja bygga bort de barriärer som allt för länge tillåtits utgöra hinder för människor i vardagen.

I det fortsatta arbetet är det viktigt att de kolonilotter som finns får finnas kvar på platsen eller får en ny likvärdig plats inom området. Om exploateringen ska öka i området bör det ske i de områden mot Bromstensidan där man nu föreslår radhus. Behovet av en ny vägförbindelse mellan Rinkeby och Tensta bör utredas, finns behov av det bör den vägen placeras längre söderut för att spara det område som idag är mycket välanvänt.

Särskilt uttalande lämnas av Lennart Tonell m.fl. (MP) enligt följande:

Vi konstaterar att förutsättningarna har radikalt förändrats från startpromemorian 2016 till det nu aktuella programsamrådet. Med 800 – 1000 lgh var det möjligt att skapa en bra avvägning mellan bebyggelse och bevarande av värdefull natur- och parkmark, koloniområden, lek-, picknick- och idrottsytor samt en rimlig omfattning av asfalterade ytor för trafik ur främst hydrologisk synpunkt. Lägenhetsantalet är nu fördubblat till 1500 – 1700 lgh utan angivande av skäl. Följdefeffekter av detta blir behov av ny skola, många nya gator och stora biologiska förluster såsom att ca hälften av naturvärdena försvinner, skogarna fragmentiseras, spridningskorridorerna skärs av.

Detta innebär sammantaget en betydande miljöpåverkan vilket kräver utarbetandet av en MKB. Dessutom saknas också en omvärldsanalys, utöver översiktsplanen, till exempel hur Solna och Sundbyberg planerar sitt bostadsbyggande utefter gamla Enköpingsvägen och Järvafältets gröna kil in mot Ulriksdal – kunskaper som rimligen påverkar hur vi genomför dessa planer och förslag.

Här följer endast *några* kommentarer (i övrigt hänvisas till remissvaret från Spånga-Tensta stadsdelsnämnd):

1. Bromstensgluggen

Vi godkänner stadsbyggnadskontorets förslag för max 600 lägenheter, under förutsättning att forn-minnesområden sparas som parkmark, att trafikbuller från Ulvsundavägen kan dämpas till en acceptabel nivå kring husens närmiljö, att genomfarts- och bussgata kan passera området *närmast* Ulvsundavägen och fram till Rissneskogens ytterkant mot Ulvsundavägen och dess påfartsramp från Rinkebyrondellen. Husen kan därmed flyttas in något från den starkt trafikerade Ulvsundavägen. –Det är synnerligen viktigt att gång- och cykelbron byggs i föreslaget läge över Ulvsundavägen till Rissne centrum där T-bana och tvärbanan (klar 2022) finns inom 600 m.

2. Vi vill inte bebygga Rissneskogen eller skogskanten mot Rinkebydalen enligt förslaget. Frodevägen behöver därför ej blir genomfartsgata till Rinkebydalen. Idag finns ett nät av GC-vägar som effektivt förbinder stadsdelarna vilket är bra. Skogsområdet måste hålla ihop med hänvisning till bevarande av naturområden samt dess spridningskorridorer och för lek, rekreation och biologisk mångfald.

3. Sbk föreslår att mer än halva kolonilottsområdet rivs för en ny låg – och mellanstadieskola. Koloniområdet vill vi ha kvar. Om max 1000 lägenheter byggs, behövs ingen ny skola i enlighet med startpromemorian 2016. Knutbyskolan som ligger nära behålls och kan utökas något vid behov.

4. Vi vill ej bebygga Rissneskogen med föreslagna flerfamiljshus. Förslaget står i strid med tanken att stadsdelens skogshöjder är ett unikum för just Bromsten. Alla skogspartierna är idag förenade och lättillgängliga både för flora, fauna och de boende. Förslag hotar att slå sönder detta sammanhang. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har tagit fram en parkplan med förslag om bevarande av Rissneskogen

5. Vi vill inte ha genomfartstrafik i det som i förslaget kallas 'Noden'. Smågatorna på Bromstenssidan är krokiga och trånga och med flera återvändsgator. Frodevägen är kraftigt överdimensionerad i förslaget för det antal lägenheter som den är tänkt att betjäna. Rinkebystråket och Rinkebysvängen är stora breda gator med frekvent bil- och busstrafik. Däremot är det bra om GC-vägen på denna plats får en högre kvalitet än i dagsläget.

6. Radhusen längs Rinkebysvängen.

Vi föreslår att 40 – 50 souterrängradhus kan byggas söder om Rinkebysvängen i grässlätten ner mot Rinkebydalen och GC-

vägen. Radhusen får trädgårdstäppor och uteplatser mot söder och mot den gröna dalgången. Därmed skulle Rinkebysvängen kunna omformas till en trevlig stadsgata med trottoarer och en lugnare trafikrytm. Stadsbyggnadskontoret föreslår att Rinkebysvängen flyttas ner i Rinkebydalen intill GC-vägen och att radhus byggs norr om gatan. Förslaget är obegripligt och onödigt dyrt.

7. Att Spångadalens stora gräsytor sparas är bra. Stadsbyggnadskontoret föreslår att ca 60 radhus i 2 plan byggs på grönytan med lundvegetation mitt emot Holmingegränd. Lämpligare är att bygga i stället ett högre flerfamiljshus vid korsningen Tenstavägen/ Spånga Kyrkväg som ett landmärke och i ett strategiskt intressant område där befintlig grönyta ändå mest består av slänter.

Sammanfattningsvis

Förslagen (varav endast några redovisas här) innebär en hel del kostnadsbesparingar för staden med mindre, färre och smartare gatu- och va-anläggningar, ingen ny skola med skolgård, mindre skadliga ingrepp i naturmarken, bättre hydrologiska förhållanden (typ mindre risk för översvämning) etc.

Särskilt uttalande lämnas av Torbjörn Erbe m.fl. (M) enligt följande:

Vi ser mycket positivt på att starta detaljplanering för ytterligare fler bostäder i stadsdelarna Rinkeby, Tensta och Bromsten. Men vi vill tydligt framhålla vikten av att planera för genomförandet av ett stort antal ytterligare bostäder inom och mellan Tensta, Rinkeby, Spånga och Bromsten. Vi har tidigare föreslagit 5 000 fler bostäder i dessa stadsdelar, men har tyvärr inte fått gehör för detta från den rödgrönrosa majoriteten. Stadens samlade krafter måste agera och arbeta för att bryta den sociala segregationen och det, tyvärr, ökande våldet i framförallt Tensta och Rinkeby. Den enda lösningen på sikt är att bygga bort segregation och utanförskap, genom fler och blandade upplåtelseformer och kombinerat med tillhörande kommunal och kommersiell service, arbetsplatser och tydliga arbetsmarknadsåtgärder. Företrädesvis ska förtätningen ske medelst bostadsrätter, parallellt med bostadsbolagens uppdrag att möjliggöra ombildning från hyresrätter till ägarlägenheter i befintligt bestånd. I det arbete som framöver ska göras är det viktigt att den lokala förankringen är så bred som möjligt. Hänsyn måste tas till de

grönområden som finns i området. Till exempel är Rissneskogen en plats som besöks av både förskolor och skolor från Rinkeby och Bromsten, motionärer, hundägare och på vintern åks här både skidor och pulka.

Ersättaryttrande

Nike Örbrink (KD) instämmer i särskilt uttalande från Torbjörn Erbe m.fl. (M).

§ 12**Projekt Bromma blocks inom kvarteret Trafikflyget i Bromma. Tilläggsavtal, försäljning av mark samt reviderat genomförandebeslut**

Dnr E2018-01913

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del genomförandet av exploatering inom Ulvsunda 1:1 (Flygplatsinfarten vid Bromma blocks) omfattande investeringsutgifter om 268 mnkr och investeringsinkomster om 28 mnkr samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner genomförandet och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att genomföra projektet.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner försäljning av mark inom Ulvsunda 1:1 till Fastica Bromma Center Södra AB med en försäljningsinkomst 2018 om cirka 31 mnkr och ger exploateringskontoret rätt att träffa erforderliga avtal.
- 3 Exploateringsnämnden godkänner för sin del tilläggsavtal till överenskommelse om exploatering med Fastica Bromma Center Södra AB enligt vad som framgår i exploateringskontorets tjänsteutlåtande samt föreslår kommunfullmäktige att ge exploateringskontoret rätt att teckna avtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 21 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 13**Nya bostäder och förskola inom fastigheten Ålsten 1:1 i Smedslätten**

Dnr E2018-01959

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt förslag från Lennart Tonell m.fl. (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C):

- 1 Exploateringsnämnden avslår utredningen av ny bebyggelse inom fastigheten Ålsten 1:1.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 maj 2018.
Kontoret föreslår att nämnden beslutar följande:

- 1 Ge kontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för ny bebyggelse med bostäder och förskola inom fastigheten Ålsten 1:1 i Smedslätten enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande och ger kontoret i uppdrag att återkomma med förslag till markanvisningar och inriktningsbeslut.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Lennart Tonell m.fl. (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S) och Maria Ljuslin (V) föreslår att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Lennart Tonell m.fl. (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C).

Reservation

Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S) och Maria Ljuslin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lennart Tonell m.fl. (MP) enligt följande:

Det är positivt att Exploateringskontoret tittar på möjligheten att skapa en bättre blandning av bostads- och upplåtelseformer i fler delar av Stockholm. Samtidigt som vi ser ett behov av fler hyresrätter är det viktigt att värna trädgårdsstadens unika kvaliteter, karaktär och kulturhistoria. En försiktig och hänsynsfull komplettering i strategiskt utvalda områden kan bidra till att berika lokala samband genom en bättre variation i bostadsbeståndet.

Utredningsförslaget avseende komplettering i anslutning till Solviksängen tar dock både rekreativa och miljömässiga värden i anspråk och bör enkom startas såvida också en parallell utredning kring instiftande av naturreservat för Ålstens-, Storskogen och Nyängsparken påbörjas.

Området kring Smedsslätten består till stora delar av villa- och trädgårdsstadsbebyggelse med värdefulla kultur- och naturmiljöer. Ålstensgatans radhusbebyggelse är ett tidigt exempel på funktionalistisk arkitektur, rationellt byggande och användning av enkla material. I den nyligen antagna Översiktsplanen framgår att hela området ingår i ett viktigt kommunalt ekologiskt samband där det föreslås förstärkningar i den gröna infrastrukturen samt åtgärder för att berika närmiljön genom att stärka de rekreativa kvaliteterna.

I motsats till inriktningen i ÖP om att stärka den gröna infrastrukturen i området skulle utredningsförslaget avseende förtätning i anslutning till Solviksängen ta både rekreativa och miljömässiga värden i anspråk, samtidigt som det saknas en övergripande och långsiktig strategi för området. Därför motsätter vi oss utredningsförslaget. Istället anser vi att man bör göra en områdesplanering och utreda hur de gröna regionala sambanden och rekreativa värdena kan stärkas i de sammanhängande skogsområdena Ålstensskogen, Storskogen och Nyängsparken i form av ett nytt naturreservat.

Särskilt uttalande lämnas av Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C) enligt följande:

Stockholm växer i historisk omfattning och att möta behovet av bostäder är såväl i nuläget som i framtiden en av stadens största utmaningar. Föreliggande förslag är dock illa genomtänkt och vittnar om den socialdemokratiskt ledda majoritetens ideologiska styrning, som utan hänsyn till stadsdelarnas karaktär vill öka inslagen av hyresrätter genom

flerfamiljs hus som bryter av mot den omkringliggande bebyggelsen. Byggnationen i området domineras av villor och småhus. Ålstenskogen, är illa vald för den föreslagna exploateringen. Här finns gröna ytor för rekreation, badplats och naturområden. Förslaget syftar även till att möjliggöra för en ny permanent förskola. Vi menar att en lösning behöver utarbetas för att permanenta den redan befintliga förskolan i området. Vi motsätter oss självfallet inte förtätning av staden, den är tvärtom helt nödvändig, men den måste ske med hänsyn till ett områdes karaktär och med en långsiktig plan för hur staden ska växa i samklang med sina årsringar. Utifrån den idéskiss som presenterats i tjänsteutlåtandet är det inte rimligt att gå vidare med planerna. Därför yrkar vi på att kontorets förslag på exploatering ska avslås.

Ersättaryttrande

Nike Örbrink (KD) instämmer i förslag från Lennart Tonell m.fl. (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C).

Nike Örbrink (KD) instämmer i särskilt uttalande av Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C).

§ 14

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Ålsten 1:1 i Ålsten och Olovslund till Primula byggnads AB

Dnr E2018-01956

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Ålsten 1:1 till Primula byggnads AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 27 april 2018.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl.

(MP) och Maria Ljuslin (V) föreslår (se beslutet).

- 2) Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Att avslå exploateringskontorets förslag om markanvisning för bostäder inom fastigheten Ålsten 1:1 i Ålsten och Olovslund.
  - 2 Att därutöver anföra följande:

Stockholm växer i historisk omfattning och att möta behovet av bostäder är såväl i nuläget som i framtiden en av stadens största utmaningar. Föreliggande förslag är dock illa genomtänkt och vittnar om den socialdemokratiskt ledda majoritetens ideologiska styrning, som utan hänsyn till stadsdelarnas karaktär vill öka inslagen av hyresrätter genom flerfamiljshus som bryter av mot den omkringliggande bebyggelsen. Byggnationen i området domineras av villor och småhus. Vi motsätter oss självfallet inte förtätning av staden, den är tvärtom helt nödvändig, men den måste ske med hänsyn till ett områdes karaktär och med en långsiktig plan för hur staden ska växa i samklang med sina årsringar. Därför yrkar vi på att kontorets förslag på exploatering ska avslås.

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Maria Ljuslin (V).

Reservation

Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Maria Ljuslin (V) enligt följande:

Det är välkommet att projektet tillför fler hyreslägenheter till ett område som domineras av ägarbostäder och där kopplingen till kollektivtrafik är god. Samtidigt innebär exploateringen ett ingrepp i närmiljön där rekreativa och ekologiska värden riskerar att gå förlorade. Vi vill därför lyfta fram behovet av att i den fortsatta planprocessen ta stor hänsyn till naturmiljön i området. Bebyggelsen bör lokaliseras till den övre delen av lunden så att den gröna spetsen söder om promenadstråket som går mellan Visvägen och Vesslevägen får vara kvar.

Nike Örbrink (KD) instämmer i förslag från Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C).

§ 15

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Äppelviken 1:1 i Äppelviken till Primula byggnads AB Dnr E2018-01957

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Äppelviken 1:1 till Primula byggnads AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 april 2018.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Maria Ljuslin (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Att avslå exploateringskontorets förslag om markanvisning för bostäder inom fastigheten Äppelviken 1:1 i Äppelviken.
  - 2 Att därutöver anföra följande:

Stockholm växer i historisk omfattning och att möta behovet av bostäder är såväl i nuläget som i framtiden en av stadens största utmaningar. Föreliggande förslag är dock illa genomtänkt och vittnar om den socialdemokratiskt ledda majoritetens ideologiska styrning, som utan hänsyn till stadsdelarnas karaktär vill öka inslagen av hyresrätter genom flerfamiljshus som bryter av mot den omkringliggande bebyggelsen. Byggnationen i området domineras av villor och småhus. Vi motsätter oss självfallet inte förtätning av staden, den är tvärtom helt nödvändig, men den måste ske med

hänsyn till ett områdes karaktär och med en långsiktig plan för hur staden ska växa i samklang med sina årsringar. Därför yrkar vi på att kontorets förslag på exploatering ska avslås.

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Maria Ljuslin (V).

Reservation

Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Nike Örbrink (KD) instämmer i förslag från Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C).

**§ 16
Utgår****§ 17
Markanvisning för bostäder inom fastigheten
Geografiboken 1 i Abrahamsberg till Efib AB
Dnr E2018-01820****Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Geografiboken 1 till Efib AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 4 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 18**Markanvisning för kontor och hotell inom fastigheten
Kristinebergs Slott 10 i Kristineberg till Skanska
Fastigheter Stockholm AB**

Dnr E2016-02987

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för kontor och hotell inom fastigheten Kristinebergs Slott 10 till Skanska Fastigheter Stockholm AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 april 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 19**Tidigt samråd för Lövholmen 12 m.fl. i Liljeholmen. Svar
på remiss av strukturplan**

Dnr E2018-01422

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets remissvar till stadsbyggnadsnämnden som svar på tidigt samråd om förslag till strukturplan för Lövholmen 12 m.fl. i stadsdelen Liljeholmen, Dnr 2017-13571.

- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Maria Ljuslin (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna kontorets förslag till beslut och att därutöver anföra följande:

Att omvandla Lövholmen från ett industriområde till en blandad stadsdel med bostäder, skola och förskolor, parker och kontor är bra stadsutveckling för Stockholm. Tyvärr har en utdragen process inneburit att området förfallit med nedskräpning, skadegörelse och kriminalitet som följd. Nu behöver staden gå från ord till handling. I samband med att planarbetet inleddes för Lövholmen uttalade stadsbyggnadsnämnden att området har potential att bli ett nytt miljöspetsområde. Vi välkomnar uttalandet och anser att bebyggelsen av Lövholmen innebär ett bra tillfälle för byggindustrin att visa hur dagens spetsteknik inom miljöområdet kan användas. Låt byggindustrin ta täten utan detaljstyrning från stadens sida. Därutöver innebär Lövholmens närhet till vattnet potential för ett levande kajliv. Detta kan ske genom att tillgängliggöra kajerna för allmänheten där promenadstråk och brygg- och badanläggningar ingår. Därtill vill vi på sikt binda samman hela kajstråket mellan Gröndal och Marievik.

Med många nya boende i området växer behoven av nya parker, förskolor och skolor liksom utemiljöer anpassade för barn. Stadsdelen har efterfrågat en gård om minst 10 kvadratmeter per barn, men enligt förslaget i strukturplanen inrymmer förskolegårdarna endast 5 kvadratmeter per barn. Barnen hänvisas istället till de allmänna parkerna. Givetvis är det bra att parkerna byggs och öppnas upp för barnen men det väcker också många frågor kring hur små ytor som kan accepteras för barnens behov. Att bygga en socialt hållbar stad går hand i hand med en barnvänlig stad och barnkonsekvensanalyser måste få inta en tung position i stadens planering. Att ignorera barnperspektivet är på sikt

både socialt och ekonomiskt kostsamt. Därför efterlyser vi en mer noggrann barnkonsekvensanalys i planarbetet för Lövholmen. Därutöver behöver strukturförslaget utvecklas så att förskolegårdar och parker får tillräckliga kvaliteter för vad en tät stadsdel kommer att kräva, inte minst gällande skötsel av parkerna som kommer att bli utsatta för hårt slitage.

När Stockholm växer är det extra viktigt att vi planerar och bygger ut staden på ett socialt hållbart sätt. Detta innebär bostäder som människor har råd att efterfråga samt blandade och trygga stadsdelar där människor trivs. När staden bygger nya stadsdelar är detta särskilt viktigt att beakta i ett tidigt skede. Det är både svårt och kostsamt att rätta till misstag i stadsplaneringen som ökar på segregationen. Därför efterlyser vi en handlingsplan för den sociala hållbarheten gällande Lövholmens utveckling. En plan som bland annat ska innefatta vikten av blandning av upplåtelseformer och bostadsstorlekar samt bostadsvariationer i olika prisklasser. Tydliga krav på social hållbarhet ska ställas på byggaktörerna i området.

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Maria Ljuslin (V).

Reservation

Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Nike Örbrink (KD) instämmer i förslag från Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C).

§ 20

Programarbete för Centrala Skärholmen, del av Fokus Skärholmen, samt tidig markreservation för utredning av placering av samhällsfastighet på del av fastigheten Skärholmen 2:1 till Hemsö AB

Dnr E2018-01940

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att inom programarbetet på strukturnivå utreda förutsättningarna för bostadsbebyggelse, handel, lokaler och kontor m.m. samt strategiska kopplingar och trafiklösningar för att uppnå mål i översiktsplanen, inom programområdet.
- 2 Exploateringsnämnden ger en tidig markreservation till Hemsö AB för utredning av placering av ett sjukhus på del av fastigheten Skärholmen 2:1.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 21

Markanvisning för bostäder, kultur och handel inom fastigheten Högsätra 10 samt del av Sätra 2:1 till Sätra Centrum Fastigheter AB och för bostäder samt studentbostäder inom fastigheten Djursätra 3, del av Högsätra 10 samt del av Sätra 2:1 till GreenDoor Sätra AB, i Sätra, Fokus Skärholmen. Inriktningsbeslut

Dnr E2018-01916

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder, kultur och handel inom fastigheten Högsätra 10 samt del av Sätra 2:1 till Sätra centrum fastigheter AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden anvisar mark för studentbostäder samt

bostäder, inom fastigheten Djursätra 3 samt del av Högsätra 10 och Sätra 2:1 till GreenDoor Sätra AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

- 3 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 4,1 mnkr (inriktningsbeslut).
- 4 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 17 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 22

Markanvisning för bostäder inom fastigheterna Västberga 1:1 och Solberga 1:1 intill Apelsinlunden i Solberga till Serneke Projektstyrning AB

Dnr E2018-01927

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostadsändamål inom fastigheten Västberga 1:1 och Solberga 1:1 till Serneke Projektstyrning AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 7 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Emilie Fors (L) enligt följande:

Stad ska med stad byggas. Det finns goda avsikter i det föreslagna projektet, och platsen passar väl till att bygga nya bostäder, men de idéskisser som presenterats riskerar att slösa bort potentialen som finns för bostäder på den här platsen. Vi förespråkar istället att husen planeras om för att ligga längs med, och dikt an, vägen i en sammanhållen struktur. Där marken gör det möjligt bör husen sträcka sig ut mot nordöstra sidan. Så kan vi få in så många bostäder som möjligt samtidigt som vi skapar bästa möjliga förutsättningar för stadskvaliteter i området.

§ 23**Ansökan om tillstånd att bygga och använda en kraftledning (Nätkoncession för linje). Remiss från Svenska kraftnät. Anmälan av svar på remiss**

Dnr E2018-01525

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan av remissvar och lägger ärendet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 22 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 24**Markanvisning för förskola inom fastigheten Skolfilmen 1 i Högdalen till Skolfastigheter i Stockholm AB SISAB**

Dnr E2017-03219

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för förskola inom fastigheten Skolfilmen 1 till Skolfastigheter i Stockholm AB SISAB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 21 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 25**Detaljplan för bostäder inom fastigheten Hammarbyhöjden 1:1 i Björkhagen. Reviderat inriktningsbeslut**

Dnr E2018-01911

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets

förslag:

- 1 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 6 mnkr (inriktningsbeslut).

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 26

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Långe Jan 2 i Kärrtorp till Brf Långe Jan 2

Dnr E2015-03451

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Långe Jan 2 till Brf Långe Jan 2 och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 27**Markanvisning för bostäder inom fastigheten Bagarmossen 1:4 samt del av fastigheten Skarpnäcks gård 1:1 i Bagarmossen till AB Stockholmshem**

Dnr E2016-03661

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Bagarmossen 1:4 samt del av fastigheten Skarpnäcks gård 1:1 till AB Stockholmshem och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lennart Tonell m.fl. (MP) enligt följande:

Vi ser positivt på att det byggs fler hyresbostäder i Bergholmsbacken. För att bättre anpassas till landskapsbilden och den befintliga bebyggelsen bör flerbostadshuset lokaliseras till den låglänta delen av det anvisade området.

§ 28**Markanvisning för bostäder inom fastigheten Farsta 2:1 i Larsboda till AB Familjebostäder och ByggVesta AB**

Dnr E2018-01917

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostadsändamål inom fastigheten Farsta 2:1 till AB Familjebostäder och ByggVesta AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 29**Markanvisning för bostäder inom fastigheten
Kälvesta 1:3 m.fl. i Kälvesta till BTH Projektutveckling 6
AB**

Dnr E2017-00727

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Kälvesta 1:3 m.fl. till BTH Projektutveckling 6 AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl.

(MP) och Maria Ljuslin (V) föreslår (se beslutet).

1. Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna kontorets förslag till beslut och att därutöver anföra följande:

Platsen har tidigare varit föremål för ett markanvisnings- ärende. I december 2014 beslutade den då nyttillträdda socialdemokratiska majoriteten att återremittera ärendet, som innehöll ett 60- tal bostadsrätter i form av radhus med inslag av kedjehus. I majoritetens återremiss ingick istället att pröva förutsättningarna för att omvandla detta till hyresrätter i flerbostadshus. Det är denna process vi nu ser resultatet av. I detta specifika ärende vill vi fortsatt understryka att vi helst hade gått vidare med förslaget från 2014. Det förslaget hade inte bara inneburit möjligheter till nya bostäder i Kälvesta, utan också intäkter till staden samt tagit bättre hänsyn till områdets karaktär.

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Maria Ljuslin (V).

Reservation

Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ersätтарыttrande

Nike Örbrink (KD) instämmer i förslag från Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C).

§ 30

Energihamnen på Östermalm. Inriktningsbeslut

Dnr E2018-01596

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 14,1 mnkr (inriktningsbeslut).

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 17 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 31

Överenskommelse om exploatering med tomträttsupplåtelse för bostadsändamål samt ändring av tidigare markanvisning inom del av fastigheten Vasastaden 1:16 i Hagastaden, Norrmalm, med Stockholms Kooperativa Bostadsförening
Dnr E2018-00419

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner att Stockholms Kooperativa Bostadsförenings tidigare anvisning av mark för bostadsändamål inom del av fastigheten Vasastaden 1:16, blivande kvarter Ribosomen istället ska avse blivande kvarter Lysosomen.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering med tomträttsupplåtelse för bostadsändamål med Stockholms Kooperativa Bostadsförening, avseende del av fastigheten Vasastaden 1:16, blivande kvarter Lysosomen, och ger exploateringskontoret, i uppdrag att teckna erforderliga avtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 18 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 32

Exploateringsavtal med Vasakronan Fastigheter AB avseende Nattugglan 14 på Södermalm

Dnr E2018-00449

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner exploateringsavtal inom Nattugglan 14 med Vasakronan Fastigheter AB.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 16 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag.

§ 33

Markanvisning för centrumändamål inom fastigheterna Södra Torn 1 och Södermalm 7:87, Mälarterrassen vid Slussen på Södermalm, till Atrium Ljungberg AB

Dnr E2018-01942

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för centrumändamål inom fastigheterna Södra Torn 1 och Södermalm 7:87, Mälarterrassen vid Slussen i Södermalm, till Atrium Ljungberg AB och ger kontoret i uppdrag att träffa avtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 24 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lennart Tonell m.fl. (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C) enligt följande:

Mälarterrassen ska bidra till att Slussen når sin fulla potential som en attraktiv mötesplats och nav för stadslivets olika ingredienser, som handel, kultur, restauranger och uteliv.

Nämnden vill påpeka att en markanvisning innebär att ytornas disponering kommer bearbetas ytterligare och fastställas senare in processen. Dagens beslut innebär en maxvolym där det optimala helhetsintrycket kan komma att innebära vissa justeringar. De så kallade isflaken på ömse sidor av trappan behöver nogta bearbetas liksom trappans slutliga utformning. Den politiska referensgrupp som följer arbetet med utformning av Mälarterrassen måste få möjlighet att studera kvalitetsaspekter och i fotomontage se trappans utformning inför slutliga beslut. Yterna i anslutning till trappan måste utgå ifrån att uppnå optimal trygghet och säkerhet dygnets alla timmar.

Ersätтарыttrande

Nike Örbrink (KD) instämmer i särskilt uttalande från Lennart Tonell m.fl. (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Emilie Fors (L) och Susanne Wicklund (C).

§ 34**Trafikverkets åtgärdsprogram för omgivningsbuller 2019-2023. Anmälan av svar på remiss**

Dnr E2018-01413

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 4 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 35

Överenskommelse om exploatering med försäljning av fastigheterna Horisonten 3, Fallskärmen 2, Flygledaren 3 samt del av Luftskeppet 2 och del av Skarpnäcks gård 1:1 i Skarpnäck till Green Park S27 AB

Dnr E2018-00817

Bordlagt den 19 april 2018, pkt 19 och den 24 maj 2018, pkt 19

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt sitt förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att låta ärendet utgå.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 14 mars 2018.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt sitt förslag.

§ 36

Markanvisning för kontor inom fastigheten Solna Haga 3:6 blivande Vasastaden (Stockholm) tillsammans med Stockholms läns landsting till Atrium Ljungberg AB
Dnr E2018-00289

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för kontor inom fastigheten Solna Haga 3:6 till Atrium Ljungberg AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt till kontorets tjänsteutlåtande bifogat förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 28 maj 2018.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Vid protokollet

Lena Mittal